

Мотиваційні фактори та їх актуальність впливу на вибір професії пояснюється перш за все тим, що індивідуальні характеристики (потреби, рівень досягнень, особливості інтелекту, установки, ставлення) значно впливають на обрання тієї чи іншої професії.

Мотивація обумовлює поведінку та діяльність, і здійснює вплив на професійне самовизначення, на задоволеність людини своєю працею. Професійна мотивація – це дія конкретних чинників, які обумовлюють вибір професії і тривале виконання обов'язків, які пов'язані із даною професією [3].

Література:

1. Балл Г.О. Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації школярів //Професійна діагностика /Упорядник Т.Гончаренко. - К.:Ред. Загальнопед. газ., 2004. - 120с. - С.4-19
2. Павлютенков Е.М. Формирование мотивов выбора профессии. – К.: Школа, 1994. – С. 34
3. Основи практичної психології: Підручник / В.Панок, Т.Титаренко, Н. Чепелева та ін. -К.: Либідь, 1999. -536с.

Мачача Тетяна
старший науковий співробітник,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу технологічної освіти
Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ ЗМІСТУ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

tmachacha@ukr.net

В умовах розбудови Нової української школи відбувається переосмислення змісту всіх освітніх галузей загальної середньої освіти, зокрема й технологічної, визначення їх потенціалу в соціокультурному і особистісному розвитку учнів.

Постає потреба в уточненні поняття «освіта». Ще видатний німецький філософ Г. В. Ф. Гегель (1770–1831) зазначав, що *освіта* — це коротке проживання історії певної культури в межах окремого життя. Яку саме культуру повинен проживати кожен учень через зміст технологічної освіти? І

не просто проживати, а й навчитися її творити. Цією культурою є *культура організації виробництва в певній галузі*.

Зміст технологічної освіти має історичний характер. У різні історичні етапи розвитку цивілізації мали місце різні типи організації виробничої культури, які ґрунтуються на певних способах діяльності:

✓ найдавніший *традиційний* (міфологічний) ґрунтувався на гармонізації стосунків «Людина-Природа». Категорійні поняття виховання, навчання і розвиток тоді не розділялися. Вони здійснювалися у безпосередній практичній участі дітей у діяльності дорослих: виробничій, ритуальній, ігровій. Про завчасно продуманий проєкт навчання як спеціальний вид діяльності тоді не могло бути й мови. Навчання здійснювалося стихійно;

✓ з накопиченням соціального і виробничого досвіду утворюється наступний, *корпоративно-ремісничий* тип організації виробничої культури. Він зумовлений створенням нових центрів організації суспільства – міст, які активно утворюються в добу середньовіччя, за часів розквіту Київської Русі. Тут розвивається велика кількість ремесел, а також торгівля в середині держави та за її межами. Ієрархічна структура ремісничих корпорацій визначалася чітким розподілом її членів на майстрів, підмайстрів та учнів, а перехід з однієї категорії в іншу був довгий і жорстко контрольованим. У таких умовах панує рецептурний спосіб навчання;

✓ розвиток і досягнення науки призвели до появи індустріального суспільства, яке вимагало підготовки грамотних працівників масового виробництва. Поступово формується *професійний* (науковий) тип виробничої культури. Наукові знання (тоді ще стабільні) як самоцінність закладаються в основу змісту шкільної освіти. Це зумовило створення масової «школи знань», технології класно-урочної системи передачі знання від їх носіїв-вчителів до «широких мас». Запровадження трудового навчання як пріоритетного предмета масової школи відповідало потребам виробництва індустріальної епохи, яке ґрунтується на розподілі праці. Технократичне «тренування» – формування відчужених знань, репродуктивних умінь і навичок відповідало педагогічним нормам та відображене у навчальних програмах з трудового навчання, орієнтованих на «середнього учня»;

✓ починаючи з кінця XIX – початку XX століття поступово формується сприйняття світу як майстерні для проєктів людини. І тепер спостерігаємо, як істотно і стрімко змінюється світ завдяки проєктам, інноваційним технологіям. Виникає зовсім інша реальність – трансформується спосіб життя, зміст діяльності, система цінностей і ставлень. Ми живемо в зовсім іншому світі – в час постіндустріальної епохи. Нині формується новий

тип культури організації виробництва – *проектно-технологічний*. Передумови для його створення були закладені в попередніх типах організаційної культури.

Організація сучасного виробництва має переважно *проектний* (процесуально-творчий) характер, а не *поопераційний* (репродуктивний), як це було в основі виробництва індустріальної епохи. Воно організовується за структурою проектів – завершених циклів проектно-технологічної діяльності, спрямованих на отримання очікуваних результатів зі встановленими рамками часу, витрат засобів і ресурсів.

Оскільки в наш час кожна людина визнається як самоцінність, а змістом технологічної освіти є педагогічна модель соціального досвіду людства, який є тотожним за структурою (а не за обсягом!) культурі організації виробництва, то і логіка структурування її змістових ліній – від першого класу початкової освіти до 12 класу профільної середньої освіти має вибудовуватися за структурою розвитку особистості та алгоритму проектно-технологічної діяльності.

Отже, сучасна технологічна освіта як зміст, процес і результат творення виробничої культури власного народу, з одного боку, здійснює трансформацію цінностей соціокультурного досвіду сфери виробництва в особистісний досвід учнів, з іншого, – розвиває їхні творчі здібності в проектно-технологічній діяльності, формує здатність і готовність творити виробничу культуру власного народу, цілісно виконує функції навчання, виховання і розвитку.

Література:

1. Мачача Т. Обґрунтування компетентнісного підходу до відбору і реалізації змісту технологічної освіти. Трудова підготовка в сучасній школі. – 2013. – №7-8 – С. 32-36.

2. Мачача Т. С. Проблема формування сутності поняття «проектно-технологічна культура». *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені Драгоманова. Сер. № 13: Проблеми трудової і професійної підготовки.* – Вип. 6: зб. наук. пр. – Київ. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. – С. 120–125. – URL : <http://lib.iitta.gov.ua/715172/>.

3. Мачача Т. С. Теоретико-методологічні засади проектування змісту технологічної освіти. Український педагогічний журнал – 2016. – №3 – С. 105-114.